

نقش زن در ایجاد آرامش در خانواده از دیدگاه اسلام

مریم محمدی

چکیده

مسئله آرامش همواره یکی از کلیدی ترین واژه ها در خانواده ها بوده و می باشد. امروزه، یکی از آسیب های جدی فراروی جامعه ناپایداری و تزلزل در خانواده ها و فقدان آرامش و روابط مستحکم است که در صورت غفلت، ضربه های جبران ناپذیری بر پیکره ی جامعه ی اسلامی وارد خواهد کرد. زن در ایجاد آرامش در خانواده نقش محوری دارا می باشد؛ باوجود این نقش در ایجاد آرامش در خانواده میتواند یکی از اساسی ترین عوامل رشد و پویای و موفقیت هم در رسیدن کمالات معنوی و هم عرصه علم و فن اوری موثر باشد. این مقاله با هدف آشنا ساختن مخاطبان خود با نقش زن در ایجاد آرامش در خانواده، و به روش توصیفی تحلیلی می کوشد تا اساسا به این سوال اصل پاسخ دهد که از دیدگاه اسلام، زن در ایجاد آرامش در خانواده چه نقشی بر عهده دارد؟ بنا به نتایج تحقیق، زن با داشتن نقش الهی و آسمانی، با نقش های فرزندآوری، مادری، تامین سلامت و بهداشت خانواده، ایجاد مودت و محبت و تربیت فرزندان نقشی مهم و اثر گذار در ایجاد آرامش در خانواده دارد. همچنین زن با رعایت کردن ویژگی های گفتاری خود مانند خوش زبانی با همسر و فرزندان و با مهر ورزیدن و محبت کردن با اهل خانه و با خوش اخلاقی و خوش رفتاری خود و با دینداری خود و تربیت دینی فرزندان و با حفظ خانواده از آسیب های عقیدتی، اخلاقی و رفتاری، انجام مطلوب وظایف مادری خود و پاسداشت حقوق اعضای خانواده می تواند موجبات آرامش در نهاد خانواده را فراهم سازد.

واژگان کلیدی: زن، آرامش، خانواده

۱- مقدمه و بیان مسئله:

خانواده تنها نظام اجتماعی است که در همه جوامع، از مذهبی و غیر مذهبی پذیرفته شده و توسعه یافته است؛ و در جوامع مختلف دارای نقش، پایگاه و منزلت های گوناگون است. با این که هسته ای کوچک از اجتماع است در حیات اجتماعی مردم نقش و تأثیری فوق العاده دارد.

خانواده هسته اول همه سازمان ها و نهادهای اجتماعی است. همه نقش های مربوط به ایجاد تمدن، انتقال موارث و رشد و شکوفایی انسانیت به آن مربوط می شود. همه سنت ها، عقاید و آداب، ویژگی های فردی و اجتماعی از طریق خانواده به نسل جدید منتقل می گردد.

مسئله آرامش همواره یکی از کلیدی ترین واژه ها در خانواده بوده است. امروزه، یکی از آسیب های جدی فراروی جامعه ناپایداری و تزلزل در خانواده ها و فقدان آرامش و روابط مستحکم است که در صورت غفلت، ضربه های جبران ناپذیری بر پیکره ی جامعه ی اسلامی وارد خواهد کرد. زن در ایجاد آرامش در خانواده نقش محوری دارا می باشد؛ باوجود این نقش در ایجاد آرامش در خانواده میتواند یکی از اساسی ترین عوامل رشد و پویای و موفقیت هم در رسیدن کمالات معنوی و هم عرصه علم و فن اوری موثر باشد. این مقاله می کوشید تا با هدف آشنا ساختن مخاطبان خود با نقش زن در ایجاد آرامش در خانواده، اساسا به این سوال اصل پاسخ دهد که از دیدگاه اسلام، زن در ایجاد آرامش در خانواده چه نقشی بر عهده دارد؟

۲- سول اصلی تحقیق:

نقش زن در ایجاد آرامش در خانواده از نظر اسلام چیست؟

۳- مبانی نظری تحقیق:

۳-۱- پیشینه تحقیق

امیر حسین بانکی پور (۱۳۹۲) در کتاب «سر دلبران» معتقد است که خانواده سلول بنیادی و حقیقی پیکر جامعه است که سلامت آن سلامت روحی و رشد فکری جامعه را در پی دارد. زندگی دو رو دارد؛ یک رو سختی ها، مشکلات، نگرانی ها، ناراحتی ها و فشارها و روی دیگر لذت، پیشرفت، آرامش، نشاط، رضایتمندی و خوشبختی و تنها با شکل گیری روابط صحیح و نشاط آفرین در خانواده می توان به همه عوامل شیرینی که برشمرده شد، دست یافت.

در هر فصل قسمتی با عنوان «سر دلبران در کلام دیگران» در نظر گرفته شد تا خواننده با مطالعه آن به دانش عمیق تر و وسیع تری نسبت به مباحث مورد نظر دست یابد و با منابع مفید دیگر آشنا گردد.

فاطمه قاضی (۱۳۸۵) در کتاب « زن صدف آفرینش (همراه با داستانهایی از زنان نمونه ی تاریخ) » معتقد است که زن از دیدگاه اسلام دارايشخصيتی والا و ارزشمند بوده وجود او زینت بخش آفرینش انسان وفاق روح و تجلیگاه رحمت است. زن، مظهر خلافت و جمال آفرینش است و خیر و صلاح خانواده و جامعه در گروه اخلاق و تقوای زن است. و زن باید شخصیت خود را در امور معنوی جستجو کند و این را تبلوری از ارزش های خود بداند. وجود زن، زینت بخش آفرینش اسنان است و افاق روح او تجلیگاه رحمت. در این کتاب فاطمه قاضی درباره ارزش و جایگاه زن در دین اسلام صحبت می کند.

رئسی، دودمان و صیامی (۱۳۹۴) در کتابی با عنوان « سبک زندگی اسلامی، نقش و جایگاه زن در تحکیم خانواده» ابتدا سبک زندگی از دیدگاه اسلام مورد بررسی قرار داده و سپس مصادیق خانواده های متعالی و راه های حفظ کرامت زنان در خانواده و جامعه پرداخته اند..

محمد محمدی ری شهری (۱۳۸۹) در کتاب تحکیم خانواده از نگاه قرآن و حدیث، اثر کتاب را به سه بخش تقسیم کرده در بخش اول در مورد تشکیل خانواده بحث شده در بخش دوم به عوامل تحکیم خانواده شامل: محبت و مهربانی، کردارهای نیکو، تربیت دینی، پاسداشت حقوق، تلاش برای تأمین نیازهای اقتصادی خانواده، پاسخ دادن به نیازهای جنسی و دعا کردن، پرداخته و در بخش سوم نیز به آسیب های تحکیم خانواده پرداخته است.

نرگس سعیدی ابواسحقى، (۱۳۹۳) در پایان نامه خود با عنوان راهکارهای سالم سازی خانواده از دیدگاه قرآن با تکیه بر تفسیر المیزان و تفسیر نمونه، نتیجه می گیرد که قرآن کریم به خانواده سالم و متعالی پرداخته شده است و توجه جدی به اهداف و مقاصد تشکیل خانواده قبل از ازدواج و بعد از آن مورد توجه قرار داده است و ذکر می کند که در قرآن کریم مسائلی مانند مؤدت و خوش اخلاقی، مدارا و گذشت، صبر و بردباری، تأمین رفاه متناسب، حق همخوابگی و تأمین نیازهای جنسی و رابطه صحیح فرزندان با والدین و با یکدیگر و...لازمه یک خانواده سالم محسوب می شود.

زهره گل محمدی (۱۳۹۲) در پایان نامه خود با عنوان بررسی خانواده مطلوب از دیدگاه قرآن و حدیث، نتیجه می گیرد تنها خانواده ای که همه جنبه های یک خانواده مطلوب را دارد، خانواده حضرت زهرا (س) و امیرالمؤمنین علی (ع) است که از مرحله تشکیل زندگی تا رابطه زوجین در خانه و در نهایت تربیت فرزندان که جزء صالح ترین فرزندان عالم هستند، الگویی است که همگان می توانند از آن بهره بگیرند و در مورد رفتار و مدیریت خانواده خود از این الگوی ارزشمند استفاده کنند.

مجید استادی و محمدرضا سالاری فر (۱۳۹۵) در مقاله ای با عنوان نقش عوامل عاطفی-روانی در تحکیم خانواده از منظر آیات و روایات با رویکرد سبک زندگی اسلامی، نتیجه گرفتند در جنبه عاطفی-روانی، ابراز محبت، حمایت روانی، احترام متقابل، خوش بینی، فروتنی، بخشش و گذشت، عیب پوشی، مهار هیجان های منفی، قدردانی از یکدیگر، تأمین نیازهای جنسی همسران و اجرای برنامه های نشاط بخش در استحکام خانواده نقش دارند. در نتیجه استفاده از مهارت های مبتنی بر سبک زندگی اسلامی برای تقویت این ابعاد در خانواده و اصلاح الگوهای رفتاری به پایداری روابط خانوادگی کمک می کند.

۲-۳- مفهوم شناسی

آرامش: «سکینه» در لغت به معنای آرامش و آنچه که به دل آرامش و اطمینان می بخشد (معین، ذیل واژه سکینه) و «مودت» آمیزه ای از دوستی و محبت و صداقت و رفاقت و مهربانی بین افراد است که با خیرخواهی و نیک اندیشی همراه است و «رحمت» را مهربانی و دلسوزی تعریف کرده اند (دهخدا، ذیل واژه های مودت و رحمت).

مودت، هم محبت و هم عمل بر اساس محبت را در بر می گیرد. با توجه به معنای لغوی و مفهومی مودت و رحمت می توان گفت، در محیط خانواده به واسطه ی عشق و محبتی که در رفتار پدر و مادر نسبت به یکدیگر و مهربانی و ترحمی که نسبت به خود و فرزندان شان وجود دارد، آرامشی جسمی و روانی در خانواده و به تبع آن در جامعه استقرار می یابد. آرامش و احساس امنیت و آسودگی مهم ترین نیازی است که در اثر ازدواج تأمین می شود. همسر موجب آرامش و امنیت خاطر و محیط خانه مکان آرامش روحی زن و مرد قرار داده شده است. این آرامش، نجات از تلاطم های روحی و اضطراب های زندگی است. زن و مرد در کشاکش زندگی زنانه و مردانه ی خود با بحران ها و تلاطم هایی مواجه می شوند و احتیاج به یک لحظه ی آرامشی دارند تا بتوانند راه را ادامه دهند. آن لحظه ی آرامش همان وقتی است که در محیط سرشار از محبت و عطف و خانوادگی قرار می گیرند. مرد وقتی با همسر خود مواجه می شود، با همسری که به او عشق می ورزد، با او و در کنار اوست و با او احساس یگانگی می کند. این همان لحظه ی آسایش و آرامش اوست و زن چون روح ظریف تری دارد، بیشتر به آرامش و تکیه کردن به یک شخص مطمئن یعنی همسرش نیاز دارد.

خانواده: خانواده به مفهوم محدود آن عبارتست از یک واحد اجتماعی، ناشی از ازدواج یک زن و یک مرد که فرزندان پدید آمده از آنها آن را تکمیل می کنند. تعریف دیگری خانواده را شامل مجموعه ای از افراد می داند که با هدف و منافع مشترک زیر سقفی گرد هم می آیند.

اسلام خانواده را گروهی متشکل از افراد، دارای شخصیت مدنی، حقوقی و معنوی معرفی می کند که هسته اولیه آن را ازدواج مشروع زن و مردی تشکیل می دهد و نکاح عقدی است که براساس آن رابطه زوجیت بین زن و مرد برقرار شده و در پس آن طرفین دارای وظایف و حقوق جدید می شوند. ارتباط خویشاوندی در سایه نکاح پدید می آید؛ اعضای آن دارای روابط قانونی، اخلاقی و عاطفی می گردند. اساس تشکیل خانواده این است که زن و مردی می کوشند اراده خود را بر تأسیس آن و قبول تکالیفی که شرع برای آنها معین کرده است محقق گردانند. بر این اساس خانواده یک تأسیس حقوقی به حساب خواهد آمد که اعضای آن با رشته خونی با هم پیوند پیدا می کنند.

جامعه شناسان خانواده را یک پدیده تاریخی می دانند که از اجتماع کلی جدا نیست. واحدی است اجتماعی که در عین حال خصایص یک نهاد و یک گروه را واجد است. بر این اساس در عین مطالعه کلی خانواده باید به چشم یک نهاد و یک گروه ارادی نخستین رهبری و عضویت نگریسته شود.

۳-۳- مبانی نظری

۳-۳-۱- اهمیت تشکیل خانواده و حکمت آن

در دیدگاه اسلامی، پرهیزکاران و دینداران از اهمیت خانواده و توصیه و تأکید اسلام بر محافظت از آن آگاه هستند و در انجام وظایف دینی و اخلاقی خود در برابر همسر و فرزندان کوتاهی نمی کنند و خانواده را جایگاهی برای تأمین نیازهای مادی اعضا و تحمل مشکلات و سختیها را راهی برای رسیدن به تکامل و سعادت اخروی و جلب رضایت حق می دانند، احادیث و روایات زیادی در مورد اهمیت تشکیل خانواده وجود دارد که به برخی آنها اشاره می شود:

پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «در اسلام، هیچ بنایی ساخته نشده که نزد خدای بزرگ، محبوب تر از ازدواج باشد»؛ (مجلسی، ۱۳۷۹).

همچنین می فرماید: «هر که بر دین من و آیین داوود و سلیمان و ابراهیم است، اگر توان ازدواج کردن دارد، باید ازدواج کند»؛ (متقی هندی، بی تا).

در جایی دیگری می فرماید: «هر که آیین مرا دوست دارد، باید از سنت من پیروی کند و از جمله سنت من، ازدواج کردن است»؛ (کلینی، ۱۳۶۲).

همچنین ایشان می فرماید: «دو رکعت نمازی که مرد متأهل می خواند، نزد خداوند، برتر از هفتاد رکعتی است که غیر متأهل می خواند»؛ (مجلسی، ۱۳۷۹).

امام صادق (ع) می فرماید: «سه چیز است که مؤمن برای آنها حسابرسی نمی شود: غذایی که می خورد، جامه ای که می پوشد و همسر شایسته ای که به او کمک می کند و به واسطه او دامنش را پاک نگه می دارد»؛ (کلینی، ۱۳۶۲).

امام کاظم (ع) می فرماید: «سه کس اند که در آن روزی که سایه ای جز سایه عرش خدا نیست، در سایه عرش خدا هستند: مردی که برادر مسلمانش را همسر بدهد، یا به او خدمت کند، یا رازی از او را پوشیده بدارد.

در آیه ای از قرآن آمده است: «وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَى مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ» (نور/۳۲)، زنان بی همسر خود و غلامان و کنیزان درستکاران را همسر دهید. اگر تنگ دست اند، خداوند آنان را از فضل خویش بی نیاز خواهد کرد و خداوند، گشایشگر داناست.»

از نگاه قرآن، خانواده، مدرسه محبت و دوستی است؛ در آیه ۲۱ سوره روم آمده است: «وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ». از نشانه های او این است که از خود شما جفت هایی برای شما آفرید تا نزد ایشان آرامش یابید و میان شما دوستی و مهربانی برقرار ساخت. همانا در این نشانه هایی است برای آنان که می اندیشند. از نگاه کسانی که برای خانواده قداست قائل نیستند، هدف اصلی از تشکیل خانواده، بهره گیری از تمتعات جنسی است؛ بلکه در بسیاری از موارد، هدفی جز این وجود ندارد؛ اما از نگاه قرآن و احادیث اسلامی، تشکیل

در فرهنگ اسلامی، فضای تربیتی خانواده ها به دلیل حضور پدر بزرگ و مادر بزرگ در کنار پدر و مادر و نوه ها و نتیجه ها بسیار مؤثر و عامل انسجام خانوادگی است. در چنین فضایی، نسل گذشته سنت ها و موارث خود را به نسل جدید منتقل می کند و فرزندان، بریده و بی ریشه و تنها و بی عاطفه بار نمی آیند. بر اساس برخی روایات فاطمه بنت اسد- مادر حضرت علی (ع)- مدتی نزد حضرت علی (ع) و حضرت زهرا (س) زندگی کرده است، اما هیچ خبری مبنی بر اختلاف نظر یا نگرانی از حضور وی در کنار عروسیش گزارش نشده است (امین، ۱۴۲۰: ج ۸، ص ۳۸۸؛ ابن سعد، ۱۳۷۴: ج ۸، ص ۲۲۲؛ ابن اثیر: ج ۷، ص ۲۱۷؛ امینی نجفی، ۱۳۹۷: ج ۶، ص ۲۱). بر همین اساس می توان گفت افزون بر احترام ویژه ای که حضرت فاطمه (س) نسبت به فاطمه بنت اسد قائل بود و او را همچون مادر خود و مادر پدرش می پنداشت، نحوه ی ارتباطش با او موجب رضایت و آرامش خاطر علی (ع) بود.

حضور پررنگ و دامنه دار رسول خدا (ص) در زندگی حضرات بزرگوار علی (ع) و فاطمه (س) به گونه ای بود که خانواده ی علی (ع) و فاطمه (س) اهل بیت پیامبر (ص) محسوب می شدند. ارتباط پدر و فرزندی میان رسول خدا (ص) و علی (ع) پس از ازدواجش با فاطمه (س) ادامه داشت. این نوع ارتباط، مایه ی آرامش فاطمه (س) در خانواده بود. نوع ارتباطات اعضای این خانواده با یکدیگر بر اساس تربیت و راهنمایی های رسول خدا (ص) چنان ترسیم شده بود که در تأمین سلامت روانی و آرامش آنها نقشی اساسی داشت.

۵-۹-۴ - زن و ایجاد مودت و ابراز محبت

بزرگترین عامل خوشبختی و راز کامیابی خانواده در گرم و باصفا نگاه داشتن کانون خانوادگی، اخلاق پسندیده و محبت و مهربانی و وفاداری در آن است. محبت یک میل درونی به سوی چیزی لذت بخش است و در محیط خانواده اظهار محبت بنیان زناشویی را استوارتر می کند. محبت از منظر قرآن، از زیربنایی ترین اصول دوام و پویایی هر خانواده است (روم: ۲۱). پیامبر اکرم (ص) توصیه می کند که مهر و محبت و دوستی خود را ابراز کنید؛ اینکه مرد به همسرش بگوید دوست دارم، این سخن هیچ گاه از دل زن پاک نمی شود (کلینی، ۱۳۸۸: ج ۵، ص ۵۶۹)

«محبت کردن مرد به زن» اصل کلیدی در تربیت فرزندان در محیط خانواده است. مرد باید نسبت به همسرش رحم و شفقت و بزرگواری داشته باشد و فرزندان این بزرگواری را ببینند. از نظر امیرمؤمنان (ع) مردان همیشه باید با زنان مدارا کنند (مجلسی، ۱۴۰۳: ج ۱۰۰، ص ۲۲۳ به نقل از علل الشرایع و امالی شیخ صدوق). قرار گرفتن دو فرد با دو شخصیت و دو تربیت در کنار یکدیگر برای زندگی مشترک، به جوشش پیوسته ی مودت و رحمت نیازمند است و این زمانی کارساز و مفید است که در ظروف مختلف جاری شود و در صورت های گوناگون خود را نشان دهد؛ در زبان و گفتار، در سلوک و رفتار و در کنش ها و واکنش ها (دلشاد تهرانی، ۱۳۸۵: ۱۰)

روابط خانوادگی حضرت علی (ع) و حضرت زهرا (س) برای تأمین آرامش و امنیت خاطر در خانواده بر اساس مودت و محبت و تکریم و احترام به یکدیگر استوار شده بود. این محبت و احترام متقابل در شیوه ی صدا زدن یکدیگر، خوش رویی، ابراز محبت، تشویق و تأیید، گوش دادن به سخنان همدیگر، سپاس گزاری و خودداری از سرزنش متبلور شده بود. خطاب های زیبا و محترمانه علی (ع) و فاطمه (س) به یکدیگر، خودداری فاطمه (س) از سرزنش علی (ع) هنگام فقر و ناداری، استقبال و بدرقه ی شایسته از علی (ع)، اهدای هدایای زینتی به فاطمه (س)، شفقت و دلجویی از یکدیگر و حق شناسی و سپاس گزاری علی (ع) و فاطمه (س) از یکدیگر نمونه هایی از روشی است که در این خانواده جاری و ساری بود.

حضرت علی (ع) به قدری از آرامش حاکم بر خانواده اش راضی بود که گفته بود با نگاه به فاطمه (س) اندوه از من زدوده می شود (خوارزمی: ۳۵۳ و ۳۵۴؛ مجلسی: ج ۴۳، ص ۱۳۴ به نقل از کشف الغمه). امام علی (ع)، پس از شهادت حضرت فاطمه (س) مایه ی آرامش خاطرش را از دست داده و در فقدانش این گونه با او نجوا کرد: «ای دختر محمد (ص) پس از تو برای تسلی خاطر به که پناه برم، بعد از تو با چه کسی تسلا جویم و آرام گیرم؟»

در جامعه مرد به اقتدار و احترام و آسایش جسمی و روحی و زن به یک تکیه گاه قوی و مطمئن و محبتی که ابراز شود، نیاز دارد و خانواده این نیازها را برطرف می کند تا زن و مرد بتوانند به وظایفشان قیام کنند. گذشت و مدارا و رعایت احترام یکدیگر سرلوحه ی اخلاق در یک زندگی آرام و گرم است.

۵- نتیجه گیری

در دیدگاه اسلامی، پرهیزکاران و دینداران از اهمیت خانواده و توصیه و تأکید اسلام بر محافظت از آن آگاه هستند و در انجام وظایف دینی و اخلاقی خود در برابر همسر و فرزندان کوتاهی نمی کنند و خانواده را جایگاهی برای تأمین نیازهای مادی اعضا و تحمل مشکلات و سختیها را راهی برای رسیدن به تکامل و سعادت اخروی و جلب رضایت حق می دانند.

خانواده تنها نظام اجتماعی است که در همه جوامع، از مذهبی و غیر مذهبی پذیرفته شده و توسعه یافته است؛ و در جوامع مختلف دارای نقش، پایگاه و منزلت های گوناگون است. با این که هسته ای کوچک از اجتماع است در حیات اجتماعی مردم نقش و تأثیری فوق العاده دارد.

خانواده هسته اول همه سازمان ها و نهادهای اجتماعی است. همه نقش های مربوط به ۱- ایجاد تمدن ۲- انتقال موارث ۳- رشد و شکوفایی انسانیت به آن مربوط می شود. همه سنت ها، عقاید و آداب، ویژگی های فردی و اجتماعی از طریق خانواده به نسل جدید منتقل می گردد.

یکی از اهداف تشکیل خانواده در جامعه‌ی اسلامی کسب آرامش در همه‌ی ابعاد وجودی انسان است. خداوند بر اساس قانون آفرینش انسان را به صورت جفت جفت آفرید تا در محیط خانواده کنار هم قرار گیرند و مایه‌ی آرامش و کمال یکدیگر شوند؛ لذا قرآن با اشاره به نیاز مرد به همسر، زن را عامل آرامش زندگی مرد معرفی می‌کند.

بدیهی است تأمین نیازهای غریزی و روانی افراد جامعه و تحقق سلامت روانی آنها به آرامش خانواده وابسته است. اعضای خانواده در محیط ناسالم، پر از اضطراب و اختلاف و دعوا و بی‌احترامی و بدون عشق و محبت نمی‌توانند از استعدادها و مهارت‌های خود بهره‌برده، نیازهای مادی و معنوی و سلامت روحی و روانی خود را تأمین کنند. قرآن، آرامش انسان در کنار همسری از جنس خودش و قرار دادن مودت و رحمت بین آنها را از آیات الهی و نشانه‌هایی برای اهل اندیشه می‌داند.

در این میان، زنان در ایجاد این آرامش در خانواده نقشی مهم و کلیدی بر عهده دارند.

بنا به یافته‌های تحقیق، زن با داشتن نقش الهی و آسمانی، با نقش‌های فرزندآوری، مادری، تأمین سلامت و بهداشت خانواده، ایجاد مودت و محبت و تربیت فرزندان نقشی مهم و اثرگذار در ایجاد آرامش در خانواده دارد. همچنین زن با رعایت کردن ویژگی‌های گفتاری خود مانند خوش‌زبانی با همسر و فرزندان و با مهر ورزیدن و محبت کردن با اهل خانه و با خوش اخلاقی و خوش رفتاری خود و با دینداری خود و تربیت دینی فرزندان و با حفظ خانواده از آسیب‌های عقیدتی، اخلاقی و رفتاری، انجام مطلوب وظایف مادری خود و پاسداشت حقوق اعضای خانواده می‌تواند موجبات آرامش در نهاد خانواده را فراهم سازد.

منابع

۱. قرآن کریم
۲. اسلام پور کریمی و عسگری (۱۳۸۲) «سیره پیشوایان در رفتار با همسر»، فرهنگ کوثر، ش ۵۹،
۳. انصاریان، حسین، (۱۳۹۳) تفسیر حکیم، ایران، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول،
۴. بستان، حسین (۱۳۹۰). خانواده در اسلام، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۵. بورنستین، ف.چ (۱۳۸۰) روش‌های درمان مشکلات زناشویی، ترجمه‌ی حسن توزنده جانی و نسرین کمال پور، مشهد، مرن‌دیز.
۶. پناهی، محمدحسین و منصوره زارعان (۱۳۹۴). «سلامت خانواده و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن»، علوم اجتماعی، ش ۵۹،
۷. جوادی آملی، عبدالله، (۱۳۸۷). زن در آئینه جمال و جلال، قم، نشر اسرای، چاپ نوزدهم،

۸. حسین پور، محمود، (۱۳۹۱) نقش ها مادران در تربیت فرزندان، قم، انتشارات جوانان موفق، چاپ دوم
۹. خطیبی، اعظم (۱۳۹۴) «بررسی نگرش زنان نسبت به عوامل مؤثر بر تحکیم خانواده»، مطالعات زن و خانواده، دوره ۳، ش ۱، (بهار و تابستان
۱۰. دلشاد تهرانی (۱۳۸۵) «جلوه ای از اصل مودت و رحمت در سیره ی خانوادگی پیامبر اعظم (ص)»، الهیات و حقوق، ش ۲۱ و ۲۲، (پاییز و زمستان ۱۳۸۵).
۱۱. رضایی منش، معصومه (۱۳۸۶) مجموعه مقالات حقوق و مسئولیت های زن در نظام اسلامی، جلد دوم، ناشر: مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، تهران،
۱۲. سالاری فر، محمدرضا (۱۳۸۶) خانواده در نگرش اسلام و روان شناسی، تهران سمت.
۱۳. شاکری، صدیقه (۱۳۹۳) سیره همسررداری فاطمه (س)، دانشنامه فاطمی.
۱۴. صادقی، مسعود و همکاران (۱۳۹۳) «تدوین مدل خانواده سالم به روش پژوهش آمیخته اکتشافی»، روانشناسی خانواده، دوره ۱، ش ۱
۱۵. طباطبائی، محمدحسین، (۱۳۸۷) تفسیرالمیزان، مترجم محمداقبر موسوی همدانی، ج ۲ و ۳، قم، دفتر انتشارات الاملی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، چاپ بیست و ششم،
۱۶. فتاحی زاده، فتحیه، (۱۳۸۶) زن در تاریخ و اندیشه اسلامی، قم، بوستان کتاب، چاپ چهارم،
۱۷. قرائتی، محسن (۱۳۸۵) تفسیر نور، تهران، مرکز نشر درسهای از قرآن.
۱۸. قرائتی، محسن (۱۳۸۵) تفسیر نور، تهران، مرکز نشر درسهای از قرآن.
۱۹. کلینی، محمد بن یعقوب (۱۳۸۸) (الف). فروع کافی، ترجمه ی گروه مترجمان، قم، قدس.
۲۰. کلینی، محمد بن یعقوب (۱۳۶۲). الکافی، تهران: دارالکتب الإسلامیه.
۲۱. کمالی دزفولی، علی، (۱۳۷۹) قرآن و مقام زن، تهران، انتشارات هادی، چاپ سوم
۲۲. مجلسی، محمدباقر، (۱۳۷۹)، بحارالانوار، چاپ اول، تهران، اسلامیه.
۲۳. مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی (۱۴۰۳) بحارالانوارالجامعه لدر اخبارالائمه الاطهار (ع)، بیروت، الوفاء.
۲۴. محمدی ری شهری محمد (۱۳۸۹) تحکیم خانواده از نگاه قرآن و حدیث، ترجمه ی حمیدرضا شیخی، قم، دارالحدیث.
۲۵. مک گراد، فیلیپ (۱۳۸۸) خانواده موفق، ترجمه ی محمد مهدی شریعت باقری، تهران، دانژه.

۲۶. مهدوی کنی، محمد سعید، (۱۳۸۷) دین و سبک زندگی، تهران، دانشگاه امام صادق (ع).
۲۷. نوایی نژاد، شکوه (۱۳۹۱) «آسیب ها و الگوهای مطلوب خانواده» اندیشه های راهبردی، زن و خانواده، دبیرخانه نشست اندیشه های راهبردی، تهران، پیام عدالت،
۲۸. کتابخانه دیجیتال تبیان <http://library.tebyan.net>
۲۹. کتابخانه مدرسه فقهت <http://lib.eshia.ir>
۳۰. کتابخانه قائمیه <http://ghbook.ir>
۳۱. کتابخانه دیجیتال نور <http://www.noorlib.ir>
۳۲. پایگاه مجلات تخصصی نور <http://www.noormags.ir>
۳۳. کتابخانه احادیث شیعه <http://www.hadithlib.com>